

BACZYĆ SIĘ (59) *vb impf*

się (38), się (20), si(e) (1).

a *pochylone* (2 r. błędne znakowanie).

inf baczyć się (5). ◇ *praes 1 sg* baczę się (1). ◇ *2 sg* baczysz się (4). ◇ *3 sg* baczy się (12). ◇ *1 pl* baczemy się (2). ◇ *2 pl* baczycie się (2). ◇ *3 pl* baczą się (7). ◇ *praet 3 sg m* baczył się (3). ◇ *3 pl m pers* baczyli się (1). ◇ *fut 2 sg m* baczyć się będziesz (1). ◇ *imp 2 sg* bacz się (1). ◇ *con 3 sg f* baczyłaby się (1). ◇ [*con impers a. con 3 sg n pass* by się baczyło *RejWiz 73v zaliczone do BACZYĆ, znac. 4. Ze zdaniem dopełnieniowym*]. ◇ *3 pl m pers* by się baczyli (2). ◇ *part praes act* bącząc się (16). ◇ *part praet act* baczywszy się (1).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. *Z funkcją strony zwrotnej: Widzieć siebie (w sensie umysłowym), czuć siebie* (17) :

baczyć się jakim (z *predykatywnym I*) (4): iż téż gdy się kto bohatem/ przełożením abo zacniejšého rodu baczý/ [...] Hnet łobie wżyřtko przypífuie *MurzNT 10v; SienLek 81; SkarŻyw 142, 528.*

baczyć się jakiego (z *predykatywnym A lub G qualitatis*) (3): *BierEz Pv; MurzNT 10v cf baczyć się jakim; Bącząc łie iuż zefłęgo w lećiech Iárořław/ vpominał łyny BielKron 347v.*

Z A cum inf (11): [*Probus*] bącząc łie być chorego vczynił táki testáment *BielKron 366v, 375v, 378, 403v; á wřzakofz to yřz łie oni [dziatki] baczą być w cudzym domu/ nádert rořpuřtney á proznuiącey łwobody w nich powřcziąga KwiatKsiąż Ev; GórńDworz 1i6; gdyż łie bącząc być wolnym człowiekiem Rycerřkim [...] tile ile mi Pan Bog rořłádku z łálki łwey řwiętey vřzyczyć raczył tedy podawam W. M. wřzem łtanom Rycerřkim MycPrz II D2; SkarŻyw 107; StryjKron 225; ZapKościér 71; SarnStat 1276.*

2. *Opamiętywać się, reflektować się, zastanawiać się; zdawać sobie sprawę, orientować się; uświadamiać sobie* (40) : Sthworzil [...] pan bog człowyeka wrayv [...] a sthworzil go thak yřch człowyek łzyą nyebaczill. [...] [*On owoc z tego drzewa spożył*] Zathymze łnadz łzye yesth poznal *LibMal 1554/190v; Sumnięnie gromy kupcza [...] Toc łię ten cłek baczycz niehcze Twardé ma Faraon łercze. RejKup g4; A ták to iefł káždemu kto łie iedno baczý/ A kogo wřdy rozumem łzczęłcie zdobić raczy RejWiz 8, 60v; Ieden gdy kto czápki nie zeymie/ chocia y łie nie baczý/ wnet mnimamy áby tho z gniewu vczynił. RejZwierc [78²], 268; WujJud 56, 56 marg, 127, 240, L14; Strum R2; PowodPr 37, 41, 45, 78; Tákie łzczęłcie odrzucáľz? bacz łię, otoć pořłáł Bog iefłcze przyaciela CiekPotr 36.*

baczyć się w czym (5): A to więcey że łie w tym przedłię nikt nie baczý *RejWiz 86; RejPos 316v; RejZwierc 159; Strum I; A iefłcze nagorřza y naydziwnieyřza/ iż łudźie wolnořcią ná vbogie przebuřzni/ niebaczą łie w tey niewoli/ w ktorey ich łobie podawáią/ Prokuratorowie/ Pifárze/ podpiřkowie/ woźni PowodPr 64.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (11): [*iż* (5), *że* (2), *jako* (2), *inne* (2)]: TLucźże miły Zegárze/ bo w káždey godzinie/ Miałby łie káždy baczýć/ iáko mu čás płynie. *RejZwierc 105v; GórńDworz 12, Cc7v; RejPos 72v, 308v; RejZwierc 148v; y odiał im [Bóg] łmył/ że w tey łpráwie łlepymi/ głuchymi/ niememi łą: á baczýć łię co czynią nie mogá. CzechEp 86, 226; Y tak ye [Zborowskich]*

fakiem by Kuropatwi nakric chcieli/ nie bacziwłzy fie wtijm ze temu dofic vtzinyc niemogli/ dla wielkicy moznosci y rozrodzenia ych *PaprUp Gv; KochCz A4v; PowodPr 40*.

Zwroty: »nie bacząc się« = *bez wahania, zdecydowanie:* A nie stárzy tylko oni Oycowie/ ále też y nowi toż też/ nie bacząc fie twierdzili [*że Duch św. nie jest Bogiem*] iáko Kálwin *CzechRozm 14*.

»nie bacząc się« = *przez nieuwagę, przez roztargnienie:* więcey z iadł mowiąc/ á niebacząc fie (bośmy mu my blisko siedząc chleb podmiátáli) gdy fie powieścią báwił. *SkarŻyw 335*.

»nie baczyć się samemu« [*szyk zmienny*] = *niewiedzieć w sobie błędu (2):* Wfzyłci fwoy ftan pokrywamy/ nicz fie nie bacźmy [*lege: baczymy*] fami Nicz do fiebie iako w niebie tak fie nam wfzytko widzy *RejJóz C6v*; więc fye będącie gniewał, chłopy bił [...] iakoby byli nawięcý winni: a fam fye nie baczy co wfzyłtkiégo zániedbał/ álbo też nie rozumiał. *Strum F*.

»niedobrze się baczyć« = *mylić się, błędzić (2):* Bo gdy bych fie tak miał zbawić luź by wiara ftala zanić. Ktorą o fwem panie mamy [...] Niedobrze fie fnać fám baczys Iź mie na tem zwiezać raczyć [*lege: raczysz*] *RejKup n5, i8*.

Szereg: »baczyć się i względąć«: Baczę fie ia, y względam w fwoie *Sprawy CiekPotr 47*.

3. Prawdopodobnie: *Zwierać się, przyznawać się [przed kim z czego] (1)* : ze wolff nyeyaky, thak yakogi on fchramovathi przed nym fzyą baczill fpobranya tichtho foboly *LibMal1553/178*.

4. Prawdopodobnie: *Kusić się o co, starać się zdobyć, sięgać [o co] (1)* : Takze tez zdrugiey strony ieslizeby ci zflaska nastąpili, [...] bądź mile dwie albo trzy od Krakowa despecti czyniąc achoc ote bliskie Zameczki nad Krakowem stąd bacąc się albo tez y nad Kleparz ieslizeby się ich co więcey zebrało iakosię rządzic y sprawowac. *ActReg 28*.

5. Ewentualnie z funkcją strony biernej: *Być uwzględnianym, brany pod uwagę: cf cytat s.v. BACZYĆ znac. 4. ze zdaniem dopełnieniowym RejWiz 73v*.

Synonim: **2. względąć**.

Formacje pochodne: *dobaczyć się, obaczyć się, pobaczyć się, rozbaczyć się, ubaczyć się, zabaczyć się; dobaczać się, obaczać się, rozbaczać się; dobaczawać się, obaczywać się.*